



Έχουν πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση αυτοί που την έχουν περισσότερο ανάγκη;

- Η φοίτηση στην προσχολική εκπαίδευση συνδέεται με καλύτερες επιδόσεις των μαθητών αργότερα.
- Οι 15χρονοι μαθητές το 2012 είχαν περισσότερες πιθανότητες να έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα έτος προσχολικής εκπαίδευσης από ό,τι οι 15χρονοι το 2003.
- Η διαφορά στα ποσοστά φοίτησης στην προσχολική εκπαίδευση μεταξύ των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα περιβάλλοντα και εκείνων από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα αυξάνεται.

Όπως ισχύει σχεδόν για κάθε προσπάθεια, όσο καλύτερα προετοιμασμένοι είναι κάποιος, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα επιτυχίας. Η εκπαίδευση δεν αποτελεί εξαίρεση. Τα μικρά παιδιά που έχουν μάθει πώς να συμπεριφέρονται σε ομάδες και έχουν εισαχθεί στις βασικές γνώσεις των γραμμάτων και των αριθμών τείνουν να είναι πιο ανοιχτά και έτοιμα για τη σχολική εμπειρία από τα παιδιά που δεν έχουν μάθει. Η προσχολική εκπαίδευση εξυπηρετεί καλά αυτόν τον σκοπό - και αν όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση, είχαν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, τα προγράμματα αυτά θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στη μείωση των ανισοτήτων που σχετίζονται με το οικογενειακό υπόβαθρο των μαθητών ως προς την ετοιμότητα για την παρακολούθηση του σχολείου. Όμως, τα αποτελέσματα του PISA 2012 δείχνουν ότι οι μαθητές που βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα στερούνται σε δυσανάλογα ποσοστά αυτή τη διαμορφωτική εκπαιδευτική ευκαιρία.

Η εγγραφή στην προσχολική εκπαίδευση επεκτείνεται...

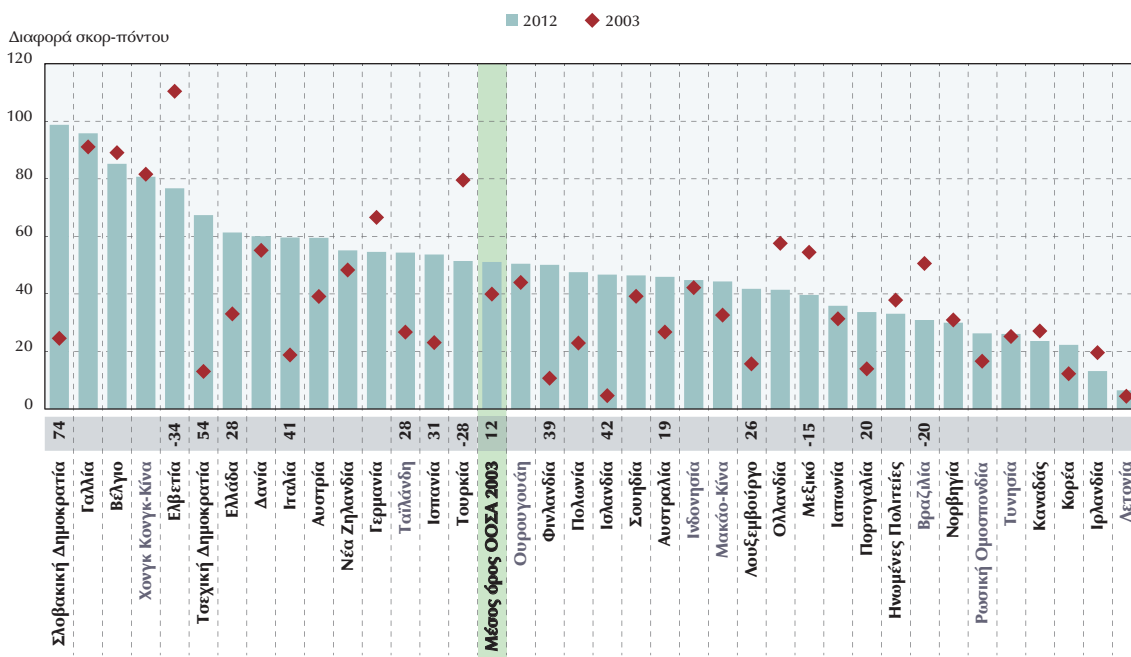
Το PISA διαπιστώνει σταθερά ότι οι 15χρονοι μαθητές που είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση τείνουν να έχουν καλύτερες επιδόσεις από εκείνους που δεν είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση, ακόμη και μετά τη συνεκτίμηση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των μαθητών. Το 2012, στις χώρες του ΟΟΣΑ που συμμετείχαν τόσο στο PISA 2003 όσο και στο PISA 2012, η διαφορά στις βαθμολογίες στα μαθηματικά PISA μεταξύ αυτών των δύο ομάδων μαθητών ήταν 51 μονάδες - που ισοδυναμεί με αισθητά περισσότερο από ένα έτος επίσημης εκπαίδευσης.

Το 2012, το 93% των μαθητών σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ ανέφεραν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση, τρεις στους τέσσερις μαθητές (75%) ανέφεραν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος. Σε 36 από τις 40 χώρες και οικονομίες που συμμετείχαν στο PISA 2003 και το 2012, πάνω από το 80% των μαθητών ανέφεραν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση· ωστόσο, στην Ινδονησία και στην Τυνησία, μεταξύ 38% και 46% των μαθητών ανέφεραν ότι δεν είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση, όπως και το 70% των μαθητών στην Τουρκία.

Η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση έχει αυξηθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία. Το 2003, το 69% των 15χρονων μαθητών στις χώρες του ΟΟΣΑ που διαθέτουν συγκρίσιμα στοιχεία μεταξύ 2003 και 2012 ανέφεραν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος· το 2012, το 75% των μαθητών ανέφεραν κάτι τέτοιο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, στις Ηνωμένες Πολιτείες σημειώθηκε σημαντική αύξηση άνω των 60 ποσοσטיών μονάδων στο ποσοστό των μαθητών που είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος. Το ποσοστό των μαθητών στη Δανία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τη Σουηδία και την Ταϊλάνδη που παρακολούθησαν προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος αυξήθηκε κατά τουλάχιστον 10 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2003 και 2012.

Η σχέση μεταξύ των επιδόσεων των μαθητών στα μαθηματικά και της φοίτησής τους στην προσχολική εκπαίδευση γίνεται όλο και πιο ισχυρή

Διαφορά βαθμών-σημείων στις επιδόσεις στα μαθηματικά μεταξύ των μαθητών που δήλωσαν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος και εκείνων που δεν είχαν παρακολουθήσει



Σημειώσεις: Η μεταβολή της διαφοράς των βαθμών στα μαθηματικά μεταξύ 2003 και 2012 (2012 - 2003) εμφανίζεται πάνω από το όνομα της χώρας/οικονομίας. Παρουσιάζονται μόνο οι στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ 2003 συγκρίνει μόνο τις χώρες του ΟΟΣΑ με συγκρίσιμες βαθμολογίες στα μαθηματικά από το 2003.

Οι χώρες και οι οικονομίες κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά ως προς τη διαφορά βαθμών στα μαθηματικά μεταξύ των μαθητών που δήλωσαν το 2012 ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση (ISCED 0) για περισσότερο από ένα έτος και εκείνων που δεν είχαν παρακολουθήσει.

Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων PISA 2012, πίνακας IV.1.27.

StatLink  <http://dx.doi.org/10.1787/888932957403>



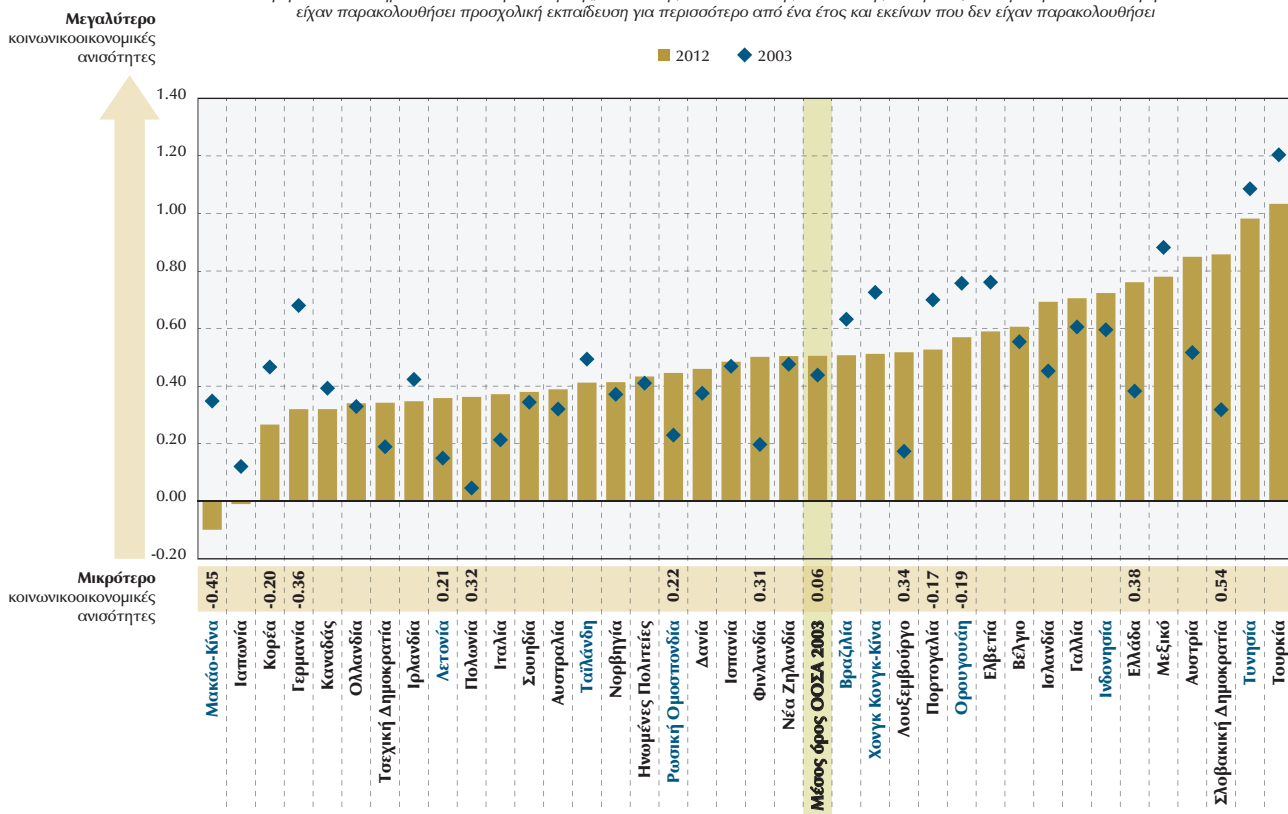
...αλλά όχι μεταξύ των μαθητών που θα μπορούσαν να ωφεληθούν περισσότερο

Ενώ οι 15χρονοι μαθητές το 2012 είχαν περισσότερες πιθανότητες να έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον ένα έτος προσχολικής εκπαίδευσης από ό,τι οι 15χρονοι το 2003, η φοίτηση στην προσχολική εκπαίδευση είναι υψηλότερη μεταξύ των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα περιβάλλοντα από ό,τι στους μαθητές από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα, και υψηλότερα μεταξύ των μαθητών που φοιτούν σε πιο αναβαθμισμένα σχολεία από εκείνους που φοιτούν σε λιγότερο αναβαθμισμένα σχολεία. Για παράδειγμα, το 2012, κατά μέσο όρο το 67% των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα είχε παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα περιβάλλοντα ήταν 82%. Αυτή η διαφορά μεταξύ των μαθη-

τών από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα περιβάλλοντα και εκείνων από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα παρατηρείται σχεδόν σε όλες τις χώρες και οικονομίες που συμμετέχουν στο PISA. Είναι η μεγαλύτερη - 48 ποσοστιαίες μονάδες - στην Πολωνία και μεταξύ 25 και 30 ποσοστιαίων μονάδων στην Πορτογαλία, τη Σλοβακική Δημοκρατία και την Ουρουγουάη. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές που θα μπορούσαν να ωφεληθούν περισσότερο από αυτά τα προγράμματα - εκείνοι που προέρχονται από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα - είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν σε αυτές. Αυτό το κοινωνικοοικονομικό χάσμα διευρύνθηκε στη Σλοβακική Δημοκρατία μεταξύ 2003 και 2012, όπως και, σε μικρότερο βαθμό, στη Φινλανδία, την Ελλάδα, τη Λετονία, το Λουξεμβούργο, την Πολωνία και τη Ρωσική Ομοσπονδία - μειώθηκε, ωστόσο, στη Γερμανία, την Κορέα, τη Μακάο-Κίνα, την Πορτογαλία και την Ουρουγουάη.

Το κοινωνικοοικονομικό χάσμα στις εγγραφές στην προσχολική εκπαίδευση διευρύνεται

Διαφορά δεικτών-σημείων στο δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης PISA μεταξύ των μαθητών που ανέφεραν ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση για περισσότερο από ένα έτος και εκείνων που δεν είχαν παρακολουθήσει



Σημειώσεις: Η μεταβολή της διαφοράς των μονάδων του δείκτη στον δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης PISA μεταξύ 2003 και 2012 (2012 - 2003) εμφανίζεται πάνω από το όνομα της χώρας/οικονομίας. Παρουσιάζονται μόνο οι στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ 2003 συγκρίνει μόνο τις χώρες του ΟΟΣΑ με συγκρίσιμες ημέες στο δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης PISA από το 2003. Παρουσιάζονται μόνο χώρες και οικονομίες με συγκρίσιμα στοιχεία από την PISA 2003 και την PISA 2012.

Οι χώρες και οι οικονομίες κατατάσσονται κατά αύξουσα σειρά ως προς τη διαφορά των δεικτών-μονάδων στο δείκτη οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης PISA μεταξύ των μαθητών που δήλωσαν το 2012 ότι είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση (ISCED 0) για περισσότερο από ένα έτος και εκείνων που δεν είχαν παρακολουθήσει.

Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων PISA 2012, πίνακας IV.1.27.

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932957403>



PISA

IN FOCUS

Ταυτόχρονα, το χάσμα στις επιδόσεις μεταξύ των μαθητών που είχαν φοιτήσει στην προσχολική εκπαίδευση και εκείνων που δεν είχαν φοιτήσει διευρύνθηκε επίσης μεταξύ 2003 και 2012. Το 2003, οι μαθητές που είχαν παρακολουθήσει τάξεις προσχολικής εκπαίδευσης σημείωσαν κατά μέσο όρο 40 μονάδες υψηλότερη βαθμολογία στα μαθηματικά από τους μαθητές που δεν είχαν λάβει προσχολική εκπαίδευση- μέχρι το 2012, η διαφορά αυτή είχε φτάσει στις 51 μονάδες. Αυτή η διαφορά στις επιδόσεις στα μαθηματικά αυξήθηκε κατά περισσότερες από 25 μονάδες στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ισλανδία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, τη Σλοβακική Δημοκρατία, την Ισπανία και την Ταϊλάνδη. Σε όλες αυτές τις χώρες, τα ποσοστά εγγραφής στην προσχολική εκπαίδευση

αυξήθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου στη Φινλανδία, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία, αυξήθηκαν περισσότερο από πέντε ποσοστιαίες μονάδες.

Μία αιτία για τη διέγερση του χάσματος στις επιδόσεις είναι ότι οι 15χρονοι μαθητές που δεν είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση τείνουν να βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα. Δεδομένης της συνολικής αύξησης των ποσοστών συμμετοχής, οι μαθητές που δήλωσαν το 2012 ότι δεν είχαν παρακολουθήσει προσχολική εκπαίδευση μπορεί να προέρχονται από ιδιαίτερες μη ευνοημένα περιβάλλοντα. Συνολικά, τα ευρήματα αυτά δείχνουν μια ισχυρή σχέση μεταξύ της φοίτησης στην προσχολική και ανώτερη εκπαίδευση και υψηλότερες βαθμολογίες στα μαθηματικά αργότερα.

Συμπέρασμα: Τα αποτελέσματα του PISA δείχνουν σταθερά ότι ένας 15χρονος μαθητής - ανεξάρτητα από το υπόβαθρό του - που είχε λάβει προσχολική εκπαίδευση για τουλάχιστον ένα έτος, έχει καλύτερες επιδόσεις στα μαθηματικά από έναν μαθητή που δεν είχε παρακολουθήσει. Το γεγονός ότι τα ποσοστά εγγραφής στην προσχολική εκπαίδευση αυξάνονται ταχύτερα μεταξύ των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένα περιβάλλοντα από ό,τι μεταξύ των μαθητών από κοινωνικοοικονομικά μη ευνοημένα περιβάλλοντα σηματοδοτεί ότι οι χώρες πρέπει να εργαστούν σκληρότερα για να διασφαλίσουν ότι όλες οι οικογένειες, ιδίως οι οικογένειες που ζουν σε κοινωνικοοικονομικά μη ευνοϊκές συνθήκες, έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και σε πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα αυτά, κοντά στον τόπο διαμονής τους. Μια επένδυση στην προσχολική εκπαίδευση, τόσο για τους γονείς όσο και για τις κυβερνήσεις, αποδίδει οφέλη αργότερα στη ζωή.

Για περισσότερες πληροφορίες

Επικοινωνία Pablo Zoido (Pablo.Zoido@oecd.org)

Βλέπε OECD (2013), PISA 2012 Results, Excellence through Equity: Δίνοντας σε κάθε μαθητή την ευκαιρία να πετύχει (τόμος II), PISA, OECD Publishing, Παρίσι, ΟΟΣΑ (2013), Αποτελέσματα PISA 2012: Τι κάνει τα σχολεία επιτυχημένα; Πόροι, πολιτικές και πρακτικές (τόμος IV), OECD Publishing, Παρίσι.

Πίστωση φωτογραφίας: © khoa vu/Flickr/Getty Images © Shutterstock/Kzenon © Simon Jarratt/Corbis

Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται υπό την ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ. Οι απόψεις που εκφράζονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στο παρόν δεν αντανακλούν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Το παρόν έγγραφο και οποιοσδήποτε χάρτις που περιλαμβάνεται σε αυτό δεν θίγει το καθεστώς ή την κυριαρχία επί οποιουδήποτε εδάφους, την οριοθέτηση των διεθνών συνόρων και συνόρων και την ονομασία οποιουδήποτε εδάφους, πόλης ή περιοχής.

Τα στατιστικά στοιχεία για το Ισραήλ παρέχονται από τις αρμόδιες ισραηλινές αρχές και τελούν υπό την ευθύνη τους. Η χρήση των εν λόγω στοιχείων από τον ΟΟΣΑ δεν θίγει το καθεστώς των Υψιπέδων του Γκολάν, της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και των ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη σύμφωνα με τους όρους του διεθνούς δικαίου.

Αρχικά εκδοθέν από τον ΟΟΣΑ με τον τίτλο: «Does pre-primary education reach those who need it most?», PISA in Focus, No. 40, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5jz15974pzvg-en>.

Η μετάφραση δεν έγινε από τον ΟΟΣΑ και δεν πρέπει να θεωρείται επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ. Η ποιότητα της μετάφρασης και η συμφωνία της με τη γλώσσα του πρωτότυπου κειμένου είναι αποκλειστική ευθύνη του/της/των μεταφραστή/τριας/ών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στην πρωτότυπη εργασία και στη μετάφραση, μόνο το πρωτότυπο κείμενο θα θεωρηθεί έγκυρο.

Η χρήση του αρσενικού γένους γίνεται χάριν οικονομίας, προκειμένου να αποφευχθεί η προσθήκη πολλαπλών επιθημάτων που δυσκολεύουν την ανάγνωση του κειμένου και δεν αναφέρεται αναγκαστικά στο πραγματικό γένος των υποκειμένων.

Η μετάφραση, προσαρμογή και γραφιστική επιμέλεια του κειμένου έγιναν στο πλαίσιο του Έργου «Δημιουργία Ερευνητικών Υποδομών, Επεξεργασία Ερευνητικού Υλικού και Επικοινωνία Αποτελεσμάτων Διεθνών Εκπαιδευτικών Ερευνών» με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Αναστάσιο Εμβαλωτά. Χρηματοδοτήθηκε βάσει της Προγραμματικής Σύμβασης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μέσω του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.